

# Poolonderzoeker is 'een beetje in paniek'

Poolonderzoeker Maarten Loonen van de RUG onderschrijft het alarmerende onderzoek naar de gevolgen van de klimaatverandering voor de Noordpool. „We weten gewoon niet welke effecten nog komen.”

FRANK VON HEBEL

‘D e Noordpool zoals we die in de twintigste eeuw kenden, bestaat eigenlijk niet meer.’

Die sombere conclusie trekt Maarten Loonen, universitair hoofddocent arctische ecologie aan de Rijksuniversiteit Groningen, naar aanleiding van een alarmerende overzichtsstudie die gisteren verscheen. „Ik ben best een beetje in paniek, want we weten gewoon niet welke effecten er nog allemaal optreden.”

Wetenschappers publiceerden gisteren een studie die alle veranderingen in het arctische gebied van de afgelopen vijftig jaar op een rij zet en samenvat. Elk jaar verdwijnt 450 kubieke kilometer ijs. Het onderzoek toont niet alleen aan wat de gevolgen zijn voor het Noordpoolgebied en het smelten van land- en zee-ijs, maar ook hoe dieren en planten op de hogere temperaturen en de toenemende regen reageren.

Loonen werkte zelf niet mee aan de studie, maar heeft de daarin beschreven veranderingen wel aan den lijve ondervonden. Hij is sinds 1990 werkzaam op het Nederlands Poolstation op Spitsbergen. „Spitsbergen ligt in het gebied van de Noordpool dat het snelste opwarmt. Het bevond zich precies in de band



Poolonderzoeker Maarten Loonen van de RUG op Spitsbergen: „Hier lag vroeger allemaal ijs. Nu is het weg.” FOTO MARCEL VAN KAMMEN

waar het ijs lag. Maar de temperatuur stijgt elke tien jaar met 2,7 graden. Het gevolg is dat het ijs 300 kilometer is opgeschoven. In het fjord waar het station ligt, lag vroeger allemaal ijs. Nu niet meer. Hier kwamen heel veel ringelrobben om hun jongen ter wereld te brengen. Deze robben zijn het hoofdvoedsel van de ijsberen. Onderzoekers zien zelf dat ijsberen steeds vaker aan land gaan, waar ze ganzeneieren eten met alle gevolgen van dien voor de ganzen. Bovendien is zo'n ei lang niet zo voedzaam voor een ijsbeer als een rob. Het is meer een soort snack.”

Ook Loonen zag met eigen ogen hoe ijsberen zich steeds vaker op het land wagen. „Een jonge ijsbeer blijft

**‘Wanneer doen we nou eindelijk eens echt wat aan die CO2-uitstoot?’**

ongeveer twee jaar bij zijn moeder. In die tijd leert hij onder meer waar op het ijs hij kan jagen. Maar het ijs bevindt zich nu soms 300 kilometer verderop. Die jonge ijsbeer heeft geen idee.”

De poolonderzoeker ziet ook hoe de gletsjers zich jaarlijks 100 meter terugtrekken. „Er valt nu meer regen

in de winter dan vroeger, waardoor je ziet dat de gletsjer gaat drijven. Dit versterkt afkalving van het ijs.”

Ook de rendieren hebben er last van. „Voorheen lag hun voedsel onder een dikke laag sneeuw waar ze prima bij konden komen, maar nu ligt er door die winterse regen een dikke laag ijzel over de grond en lukt het ze niet bij het groen te komen. In het begin gingen ze massaal dood. Maar inmiddels duurt het winterseizoen door de klimaatverandering anderhalve maand korter, waardoor ze het dankzij hun reserves kunnen redden.”

Het onderzoek, dat de periode 1971-2017 beslaat, is gepubliceerd in het tijdschrift *Environmental Re-*

*search Letters*. Bert Wouters, onderzoeker aan de universiteiten in Utrecht en Delft, schreef mee aan het rapport. Tegen de NOS zei hij: „Het is zo'n complex systeem, het is bijna onmogelijk om alle veranderingen te overzien. De meerwaarde van dit onderzoek is dat het allerlei aspecten samenbrengt. Zo laat het rapport bijvoorbeeld zien dat planten steeds vroeger in het jaar in bloei komen, op een moment dat er nog niet altijd insecten leven die de planten kunnen bestuiven.”

Is er een oplossing? Loonen: „Eén ding is duidelijk. Die ligt niet op de Noordpool. Die ligt bij ons. Wanneer maken we nu eindelijk eens echt werk van die CO2-uitstoot?”